

It does not matter whether - לא שנא כתוב בלשון דיינים וחתימי עדים - it was written in a judicial language and witnesses signed etc.

OVERVIEW

The משנה (in שביעית) teaches us that in a פרוזבול either the דיינים or עדים may sign. The גמרא explains that the novelty of this דין is that it does not matter whether it was written in a judicial way and signed as a testimony or vice versa. In all cases it is a valid פרוזבול. תוספות and רש"י disagree as to what the גמרא means when it says 'בלשון דיינים וחתימי עדים וכו'.

כמו שכתוב בפרוזבול בי דינא הוינא אנא פלוני בר פלוני -

For instance, that it is written in the פרוזבול: 'בי"ד (דיינים) were in I, *someone*¹ the son of *someone*' who was one of the דיינים etc.-

ונזכרין שם הדינים בתוך התורף² -

And subsequently the names of all the judges are mentioned within the תורף -

ולמטה חותמים עדים להעיד על הפרוזבול שהוא אמת -

And (other) witnesses sign beneath the document to testify that the פרוזבול is valid -

וקמשמע לן דחשיב פרוזבול אף על פי שלא חתמו בו הדיינים בעצמם -

And the משנה teaches us that it is considered a valid פרוזבול even though the דיינים themselves did no sign the פרוזבול. Seemingly the דיינים should have signed, since it was written as a judicial document and only their names were mentioned in the פרוזבול. The משנה teaches us that, nevertheless, if only the עדים signed, it is כשר.

גמרא continues to quote (and explain) our תוספות:

לא שנא כתוב בלשון עדים שאין דיינין נזכרים בתוך התורף של פרוזבול -

It does not matter if it was written in a testimonial language; meaning that judges are not mentioned within the תורף of the פרוזבול. תוספות goes on to explain what is the meaning of בלשון עדים -

דכתיב ביה הכי בי דינא הוינא -

that it was written in the פרוזבול, thus: 'בי"ד [referring (seemingly) to the דיינים without mentioning their names] -

ואתא פלוני ואמר לנא מוסרני לכם כל חוב שיש לי ביד פלוני -

¹ An actual name is inserted in place of 'someone'.

² The תורף is the pertinent part of the document (besides the standardized text).

And someone came and said to us (to the דיינים), 'I am delivering to you all the debts that someone owes me' -

ופלוני ופלוני עדים וחתומים למטה הדיינים -

And someone and someone are witnesses' to this fact. The particular names of these witnesses were enumerated in the פרוזבול, **and the דיינים signed below** the document; even though their names never appeared in the פרוזבול itself³. This is considered a valid פרוזבול.

ובקונטרס פירש בענין אחר:

and רש"י explained it in a different manner⁴.

SUMMARY

'לשון דיינים וחתמי עדים' means that the language of the פרוזבול was the one that דיינים use when they issue a document which they sign. The names of the דיינים appear in the פרוזבול. However, other witnesses signed, not the דיינים. 'לשון עדים וחתמי דיינים' means that דיינים were not mentioned at all in the פרוזבול. Only names of עדים were mentioned. These עדים did not sign, other דיינים signed.

THINKING IT OVER

Why is תוספות not satisfied with רש"י's interpretation?⁵

³ The novelty of this דין may be that perhaps the פרוזבול may be misconstrued that he never presented this to the דיינים; he only spoke to the עדים, וצ"ע.

⁴ According to רש"י the same people whose names were written in the פרוזבול, they signed the פרוזבול. However they gave themselves a different title from what appeared in the פרוזבול. עי' מהר"ם שי"ף.

⁵ See מהר"ם שי"ף.